ред. І. Ф. Щербини]; ІБСЕД, Проект «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи», USAID. – К., 2014. – 108 с.

6. Савка В. В. Реформування системи планування та фінансування видатків місцевих бюджетів [Електронний ресурс] / В. В. Савка // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія економічна. – 2013. – Вип. 2. – С. 304–313. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j–pdf/Nvldu_e_2013_2_35.pdf

УДК 336.57

С.Я. СКВОРЦОВА,
викладач УДФС України

Альтернативні джерела фінансового забезпечення соціальних гарантій населення

В статті автором визначені основні джерела фінансового забезпечення соціальних гарантій населення; висвітлено зарубіжний досвід функціонування благодійних організацій і соціальних підприємств. Проаналізовано податкове регулювання діяльності соціальних підприємств, що належать до різних суб'єктів приватного права в Україні і сформульовано основні резерви альтернативного фінансування соціальних гарантій.

Ключові слова: *соціальні гарантії, соціальні послуги, благодійництво, соціальне підприємництво, соціальний бізнес.*

С.Я. СКВОРЦОВА,
преподаватель УГФС Украины

Альтернативные источники финансового обеспечения социальных гарантий населения

В статье автором определены основные источники финансового обеспечения социальных гарантий населения; освещен заграничный опыт функционирования благотворительных организаций и социальных предприятий. Проанализировано налоговое регулирование деятельности социальных предприятий, принадлежащих к различным субъектам частного права в Украине и сформулированы основные резервы альтернативного финансирования социальных гарантий.

Ключевые слова: *социальные гарантии, социальные услуги, благотворительность, социальное предпринимательство, социальный бизнес.*

S. SKVORTSOVA,
teacher UHFS Ukraine

Alternative sources of financial support social guarantees people

In the article the author defines the main sources of financial provision of social security of the population; highlights the experience of foreign charities and social enterprises. Analysis of tax regulation of social enterprises that belong to different entities of private law in Ukraine and formulated basic reserves of alternative financing of social security.

Keywords: *social security, social services, philanthropy, social entrepreneurship, social businesses.*

Постановка проблеми. Характерною ознакою цивілізованості тієї чи іншої країни є не лише сталe економічне зростання, а й покращення добробуту громадян, що переважно взаємопов'язано. В умовах загострення економічної і соціальної диференціації суспільство дедалі сильніше відчуває проблеми фінансового забезпечення соціальних гарантій населення. Скорочення соціальних витрат держави, перехід від зрівняльного надання соціальної допомоги до адресного, диференціація її розмірів і тривалості відповідно до стану сім'ї або людини, становлення системи соціальних послуг залежно від рівня та структури доходів і бюджетних можливостей держави зачіпає інтереси більшості населення і суперечить усталеній системі соціальних цінностей. Отже, сьогодні головним чинником прискорення соціальних реформ є незадовільність системи соціальних гарантій і спроб їх збереження, а головне невідповідність фінансовим можливостям держави.

© С.Я. СКВОРЦОВА, 2017

Суттєві проблеми у бюджетному фінансуванні соціальних гарантій в Україні викликані як об'єктивними макроекономічними диспропорціями, успадкованими від минулої системи господарювання та нагромадженими за роки непослідовних реформ, так і значними вадами у реалізації самої соціальної політики держави. В умовах крайньої обмеженості бюджетних ресурсів, актуальним на сучасному етапі є розвиток альтернативних джерел фінансового забезпечення соціальних гарантій населення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні та методичні засади джерел фінансового забезпечення соціальних гарантій населення та обґрунтування необхідності удосконалення джерел їх фінансування розглядають такі вітчизняні науковці, як Н. П. Борецька, О. Я. Коваль, А. М. Колот, В. І. Куценко, Е. М. Лібанова, О. В. Макарова, О. Ф. Новікова, Ю. Павленко, О. М. Палій, О. Скрипник, Л. Л. Тарасенко, Н. Якуненко та ін. Водночас залишаються невирішеними проблеми формування системи, яка могла бути оптимальною для фінансування та забезпечувати гідну якість життя тим, хто потребує допомоги.

Метою статті є визначення основних джерел фінансового забезпечення соціальних гарантій населення та проблем соціального захисту на сучасному етапі; аналізі світового досвіду фінансування соціальних гарантій та обґрунтування напрямів удосконалення основних резервів позабюджетного фінансування соціальних гарантій населення в Україні.

Виклад основного матеріалу. Як підтверджує світовий досвід, розвиток системи фінансового забезпечення соціальних гарантій повинен здійснюватися шляхом комплексного використання усіх джерел і оптимізації їх структури. Фінансове забезпечення повинно включати такі джерела: бюджетне фінансування; фінансові ресурси підприємств; спонсорство, меценатство, благодійництво; страхування; кредитування; плату за послуги.

У демократичному суспільстві має відбуватися повноцінне партнерство держави та благодійних організацій, створюючи сприятливі умови для розкриття громадського потенціалу й спрямування соціальної активності. Так, у Західній Європі та у США близько третини соціальних програм здійснюється цими установами. За різними даними, у США зареєстровано понад 65 тисяч фондів, у Європі їх кількість коливається від 80 до 100 тисяч. Виходячи з джерел фінансування і програм діяльності, вони поділяються на фонди громад, а також приватні, корпоративні й операційні фонди [1, с.151–152].

Найбільш успішною формою філантропії у світі вважають модель діяльності фондів громад. Гнучка організаційна система роботи забезпечує цим фондам практично довічне існування. До них надходять гроші, які члени громади заповідають на благодійну мету. Як правило, фонди цього типу не реалізують самодостатніх проектів, а лише обирають громадську чи благодійну організацію, яка, власне, й бере на себе всю роботу – реалізацію проектів, спрямованих на благо громади, в якій діє фонд. Розподіл коштів та контроль за їх використанням здійснюється опікунською радою або членами правління. Фонди громад, зазвичай, мають так званий ендаумент – недоторканий капітал, який не витрачається на благодійні справи, а інвестується. Прибуток від нього забезпечує стабільне поповнення коштів фонду.

Однією з країн, де благодійна робота з вразливими сім'ями досягнула високого рівня розвитку, а благодійництво має більш ніж столітню історію, є Велика Британія.

Важливо, що закріплена британським законодавством основна роль місцевих органів влади у наданні послуг у соціальній сфері не означає монополію цих органів. У багатьох випадках соціальні заклади (агентства) волонтерського і приватного секторів володіють кращими ресурсами й досвідом, і тоді муніципалітети повністю фінансують діяльність таких закладів з місцевого бюджету, тобто «купують» їх послуги для населення. Подібну модель соціальних послуг варто розвивати і в Україні.

«Світовий рейтинг благодійності» подає інформацію про стан благодійності у світі для організацій та приватних осіб, які заінтересовані у розвитку громадянського суспільства.

Отже, в рейтингу благодійності Україна – на 106 місці (зі 140), опустившись з минулорічного 89 на 17 позицій. Такі дані містить Світовий рейтинг благодійності – 2016, який щороку видає британський фонд Charities Aid Foundation. Опитування рейтингу проводилося у 2015 році у 145 країнах світу [2].

В 2015 році українці жертвували менше грошей, але більше – часу, тобто, в країні збільшилося число волонтерів. Також українці почали більш охоче допомагати незнайомцям. Середня

сума пожертвувань в 2015 році склала 300 гривень. Зазвичай гроші дають ті, кого не назвеш заможними. Іноді жертводавці й самі потребують підтримки – пенсіонери, працівники бюджетної сфери. Громадяни України зменшили пожертви для військових в зоні АТО, зате збільшили допомогу хворим дітям та пораненим бійцям. Найменше перепадає безхатченкам – їм співвітчизники жертвують не надто охоче [2].

На першому місці у Світовому рейтингу благодійності – 2016 знаходиться Мьянма, друге–третє ділять США і Австралія, за ними йде Нова Зеландія. Донедавна лідерами з фінансування благодійних програм у світі вважалися США. Впродовж останніх десяти років американські фонди щорічно витрачали на свої благодійнні проекти й ініціативи в середньому 30 млрд. дол. Найщедрішими в Європі є британці. Найменш схильні до благодійництва китайці [2].

Основними труднощами доброчинної діяльності в Україні залишаються: недосконале законодавство; брак стандартів для здійснення благодійної діяльності; брак економічних стимулів для заохочення благодійників; обмежені матеріальні ресурси для підтримки повсякденної діяльності організацій; низький рівень довіри громадськості до благодійництва; відсутність кваліфікованих фахівців благодійної справи.

З метою подальшого забезпечення ефективності, відповідальності і прозорості діяльності вітчизняних благодійних фондів та організацій, а також для підтримки процесу розвитку благодійності в Україні необхідно виконати низку пріоритетних завдань, а саме [1, с.177–178]:

– вдосконалити вітчизняну законодавчу базу в сфері благодійництва з врахуванням міжнародного досвіду;

– запровадити стандарти благодійної діяльності та контроль за їх дотриманням;

– сформувати державну підтримку розвитку благодійності;

– зміцнити співпрацю між різними благодійними інституціями, органами виконавчої влади та місцевого самоврядування, бізнесом і ЗМІ;

– підвищити рівень довіри громадськості до благодійництва;

– підвищити професійний рівень роботи персоналу благодійних організацій;

– зміцнити вітчизняну інформаційно–методичну базу з питань благодійної справи.

Відсутність системного, комплексного виконання державою покладених на неї функцій по реалізації соціальної політики призводить до загострення суперечностей між узятими державою соціальними зобов'язаннями і неможливістю їх виконання. Одним із напрямів розв'язання цієї суперечності є зміна співвідношення між участю держави у соціальному захисті і самозахисті громадян на користь останнього. З такою думкою не можна не погодитися.

Щоправда, як свідчать наукові дослідження і світовий досвід, усунення суперечностей у розвитку благодійництва можливе «тільки за умови високого ступеня економічного й соціального розвитку» [3,с .67], що передбачає:

– існування поряд із суспільним сектором великого приватного сектора, який займається наданням соціальних послуг і на рівні, не нижчому за державний сектор, задовольняє потреби населення в освіті, охороні здоров'я, соціальному захисті;

– існування соціальних інститутів, спроможних ефективно управляти соціальними ресурсами без участі держави (добродійні організації, недержавні пенсійні, страхові фонди, асоціації взаємної допомоги, клуби за інтересами тощо);

– високі доходи населення, що дають змогу повністю, без державних дотацій і субсидій, оплачувати послуги приватного сектора. Зниження соціальних витрат за наявності цих умов відбувається завдяки перекладанню на приватний сектор частини обов'язків щодо забезпечення населення товарами і послугами.

Формування зазначених умов може сприяти реалізація ідеї соціального підприємництва, в якій оптимально поєднується соціальна місія і ділова ініціатива, що повністю відповідає потребам і умовам сучасного етапу розвитку.

Зауважимо, що під соціальним підприємництвом розуміють діяльність, направлену на досягнення соціального ефекту від некомерційної організації, пов'язану з реалізацією товарів, робіт і послуг на платній основі [4, с.251]. Таким чином, головне завдання некомерційних організацій на етапі становлення соціального підприємництва – навчитися самостійно заробляти гроші для виконання своєї місії, що дасть змогу громадським об'єднанням, з одного боку стати фінансово незалежними від донорів, на чиї ресурси зорієнтована більшість некомерційних організацій. Адже не секрет, що спонсори або міжнародні

фонди, які надають гранти, намагаються реалізувати, крім своїх філантропічних намірів, власні політичні і/або ділові інтереси. З другого боку, розвиток соціального підприємництва означає залучення альтернативних джерел фінансування державних соціальних програм. Тобто соціальне підприємство – це така організація, яка має подвійну мету своєї діяльності – отримання прибутку та вирішення соціальних проблем. Звичайно, останнє є пріоритетом їхньої діяльності.

Американський бізнес–журнал Fast Company щорічно публікує список 25 кращих соціальних підприємців, допомагаючи найбільш ефективним організаціям, які надають соціальні послуги, звернути на себе увагу і отримати фінансування. Соціальне підприємництво навіть стало учбовою дисципліною, котра ввійшла в програму приблизно 30 американських бізнес–шкіл [5, с.48].

Проаналізувавши державну політику у сфері соціального підприємництва варто зазначити, що на відмінну від США, у Європі активно приймаються закони, що або закріплюють певну організаційну форму за соціальними підприємствами, або визначають критерії та поняття соціального підприємства, або ж відповідно до яких державні органи мають орієнтуватися на першочергове залучення соціальних підприємств при здійсненні закупівель (Закон про соціальні кооперативи (Італія, 1991 р.), Закон 4019/30–9–2011 «Про соціальну економіку та соціальні підприємства» (Греція), Закон про Соціальні кооперативи (Польща, 2006 р.), The Public Services (Social Value) Act (Закон про державні послуги (соціальні цінності)(Великобританія, 2012 р).

У США державна підтримка розвитку соціального підприємництва зводиться до: «усунення правових адміністративних бар'єрів, законодавчого забезпечення пільгових кредитів, розвитку соціального партнерства між державними організаціями, бізнесом і некомерційним сектором», надання преференцій в сфері ліцензування та сертифікації соціальних підприємств в таких сферах, як соціальне обслуговування, освіта, медицина. Також даним підприємствам гарантується можливість отримання соціальних замовлень від державних агентств. У даній країні відсутня практика активного залучення органів влади до підтримки соціальних підприємств, бо на сьогоднішній день питаннями у даній сфері займається Адміністрація малого бізнесу, яка, окрім питань пов'язаних з соціальними підприємствами, керує питаннями щодо розвитку малого бізнесу. Окрім вище зазначеного, уряд США здійснює фінансову підтримку соціальних підприємств – був створений Департамент соціальних інновацій, який щорічно надає близько 2 млн. дол. на підтримку найбільш перспективних інноваційних проектів, до числа яких потрапляють і соціальні підприємства.

Основними інструментами реалізації тієї чи іншої концепції державної підтримки є програми та стратегії. На сьогоднішній день найбільш активна робота у цій сфері проводиться у європейських країнах, оскільки, майже у кожній такій країні, приймалися чи стратегії, чи програми. Вдалими крокам Великої Британії на шляху розвитку соціального підприємництва можна вважати прийняття наступних державних стратегій: «Соціальне підприємництво: стратегія успіху», «Кращий бізнес : стратегія і план дій для соціальних підприємств Шотландії», в яких ставилися такі цілі як підвищення ролі соціального підприємства, відкриття ринків для таких підприємств, створення інтегрованої підтримки сектора та інше.

Державне сприяння розвитку соціального підприємництва передбачає передусім його нормативно–правове регламентування. Останнє у вітчизняному законодавстві обмежується Законом України «Про соціальні послуги», який не торкається всіх аспектів соціального підприємництва. Необхідно дати вичерпне тлумачення поняттю «соціальне підприємництво» в вітчизняному законодавстві.

Розглянемо податкове регулювання діяльності соціальних підприємств, що належать до різних суб'єктів приватного права в Україні.

Здійснення благодійною організацією соціального підприємництва відбувається згідно ЗУ «Про благодійну діяльність та благодійні організації в Україні» [6] та Податкового кодексу України (далі – ПКУ)[7]. Благодійна організація може провадити певну господарську діяльність (наприклад, створення сувенірної продукції або пошиття одягу) з метою досягнення статутних цілей, але винятково без цілей отримання прибутку. В статуті благодійної організації мають міститися положення, які дають право здійснювати певну господарську діяльність та визначають її як одне з джерел формування активів (доходів) благодійної організації.

Таким чином, профільне та податкове законодавство дозволяє благодійній організації са–

мостійно створювати соціальне підприємство, не сплачувати податок з доходів (прибутків) від здійснення діяльності підприємства за умови дотримання вимог щодо положень статуту та ПКУ.

Здійснення громадською організацією соціального підприємництва відбувається згідно ЗУ «Про громадські об'єднання» [8] та ПКУ [7]. Одним із принципів діяльності громадських об'єднань згідно ЗУ «Про громадські об'єднання» є відсутність майнового інтересу: члени (учасники) громадського об'єднання не мають права на частку майна громадського об'єднання та не відповідають за його зобов'язаннями. Доходи або майно (активи) громадського об'єднання не підлягають розподілу між його членами (учасниками) і не можуть використовуватися для вигоди будь–якого окремого члена (учасника) громадського об'єднання, його посадових осіб (крім оплати їх праці та відрахувань на соціальні заходи). Тобто громадська організація має право вести підприємницьку діяльність (наприклад, проводити семінари, тренінги, конференції, надавати в оренду приміщення тощо) та отримувати дохід від неї. Проте, такий дохід не може бути розподілений між засновниками та членами громадської організації і має бути спрямований виключно на досягнення мети громадської організації. Щодо вимог ПКУ, то громадське об'єднання не є платником податку на прибуток за умов, аналогічних для благодійних організацій.

Отже, профільне та податкове законодавство дозволяє громадській організації самостійно створювати соціальне підприємство, не сплачувати податок з доходів (прибутків) від здійснення діяльності підприємства за умови дотримання вимог щодо положень статуту та ПКУ.

Якщо порівнювати податкове навантаження на діяльність соціального підприємства власне неурядової організації та підприємства на загальній системі оподаткування, то можна зробити висновок: коли доходи (прибутки) від здійснення діяльності соціального підприємства повністю спрямовуються на благодійну діяльність, неурядова неприбуткова організація не сплачує податок на прибуток з будь–якої суми, в той час, як прибуткове підприємство на загальній системі оподаткування зменшить дохід до оподаткування лише на 4 відсотки оподаткованого прибутку попереднього звітного року [7].

Але, якщо метою створення та діяльності соціального підприємства є спрямування лише частини доходу (прибутку) на благодійну діяльність, а решту частину доходів (прибутків) засновники мають розподілити між собою – треба обирати саме таку організаційно–правову форму. Потрібно враховувати, що профільне та податкове законодавство забороняє благодійним та громадським організаціям розподіляти доходи (прибутки) від будь–якої діяльності, у тому числі підприємницької між засновниками, учасниками та членами.

Фізична особа–підприємець, яка перебуває на загальній системі оподаткування не може включити до витрат суми благодійної допомоги, які є доходом від діяльності, що спрямована на благодійність. Тому, така модель здійснення підприємницької діяльності з метою надання благодійної допомоги та вирішення інших соціальних проблем є значно податково навантаженою.

Згідно ПКУ, при застосуванні спрощеної системи оподаткування, ніяких податкових пільг щодо здійснення юридичною особою чи фізичною особою–підприємцем діяльності соціального підприємства не має. Тобто спочатку треба заплатити єдиний податок від суми доходу, а потім спрямовувати дохід (прибуток) на вирішення соціальних проблем. Тобто така модель є аналогічною з загальною формою оподаткування для фізичних осіб–підприємців в частині податкового навантаження на діяльність, спрямовану на благодійництво [7].

Проведений аналіз податкового регулювання діяльності соціальних підприємств, що належать до різних суб'єктів приватного права в Україні, як ми згадували раніше, є першим кроком у виборі організаційно–правової форми та форми оподаткування здійснення підприємницької діяльності на користь вирішення соціальних проблем.

Одною з причин непривабливості сфери соціальних послуг в Україні для вкладень приватного капіталу залишаються великі витрати на підготовчому етапі і, як наслідок, висока собівартість соціальних послуг, які надаються малим бізнесом. Проблема залучення приватного капіталу посилюється інформаційним вакуумом у сфері дослідження стану ринку соціальних послуг.

Отже, як бачимо, за кордоном держава відіграє вагому роль у створенні та розвитку соціальних підприємств, а тому, відповідно до вище зазначеного, активізація розвитку соціальних підприємств в Україні вимагає розробки відповідної державної стратегії, зокрема, розробку спеціальної законодавчої бази для функціонування соціальних

підприємств, відповідної програми розвитку з визначеними пріоритетами їх державної фінансової підтримки, створення інструментів залучення бізнесу та громадських організацій для розвитку соціального підприємництва, та створення сприятливих умов у сфері оподаткування малих підприємств, оскільки більшість соціальних підприємств функціонують у формі малого підприємства.

Таким чином, соціальне підприємництво в Україні потребує державної підтримки з боку нормативно–правового регламентування, а також відповідного рівня фінансового забезпечення та регулювання за допомогою фіскальних важелів державного впливу, що обумовлює необхідність здійснення певних змін у бюджетному та податковому законодавстві.

Викликає інтерес нова економічна модель – «соціальний бізнес», автором якої є лауреат Нобелівської премії світу Мухаммад Юнус. Згідно цієї моделі мета бізнесу не в максимізації прибутку, а в створенні соціальних благ. Соціальний бізнес і соціальне підприємництво, згідно розуміння М. Юнуса, не одне і теж саме. Соціальне підприємництво – більш ширше поняття, в межах якого кожна інноваційна ініціатива, що ставить за мету допомогу людям, може бути охарактеризована як соціальне підприємництво хоч на комерційній, хоч на некомерційній основі [5, с.48]. Виходить, що кожний, хто займається соціальним бізнесом є соціальним підприємцем.

Юнус також ініціатор так званого мікрофінансування, з цією метою він заснував Grameen Bank – в перекладі з бенгальського «сільський банк»). Банк видає невеликі кредити бідним на основі «системи солідарності», коли члени невеликих груп об'єднуються і несуть колективну відповідальність за повернення кредитів.

Соціальний бізнес не благодійна організація. Це бізнес в прямому значенні цього слова. В ході виконання своїх соціальних задач він повинен, подібно до будь–якого бізнесу, повністю окупати свої витрати, але залишаючись неприбутковою організацією. Зрозуміло також, що в повному розумінні слова соціальний бізнес не може гарантувати соціальне забезпечення населення. Такі гарантії, що ми підкреслювали неодноразово, самодіяльні категорії населення мають надавати самі собі, а тими, хто без власної вини не може гарантовано забезпечити своє існування (старі, немічні, хворі) повинна опікуватися держава.

На нашу думку, застосування економічної моделі «соціального бізнесу» в Україні допомогло б вирішити немало соціальних проблем, зокрема:

Соціальний бізнес, котрий виробляє і продає високоякісні харчові продукти по низьким цінам для цільового ринку – дітей з малозабезпечених сімей. Ці продукти не можуть продаватись за великі гроші, оскільки вони не конкурують на ринку брендів класу «люкс» і не потребують дорогої упаковки і реклами, а також тому, що компанія–виробник не націлена на максимізацію прибутку;

Соціальний бізнес, який створює системи відновлюваної енергії та продає їх за «розумними» цінами сільським громадам;

Соціальний бізнес по переробці сміття, побутових стічних вод і інших відходів, котрі в іншому випадку забруднювали б навколишнє середовище в бідних регіонах.

Висновки

Кожне розглянуте вище джерело фінансового забезпечення соціальних гарантій населення заслуговує на увагу. Значення благодійності не можна заперечувати. Особливо корисним для України є зарубіжний досвід доброчинної діяльності. Потребує удосконалення нормативно–правовове забезпечення у цій сфері з обов'язковим врахуванням міжнародного досвіду. На нашу думку, аби не допустити зловживання доброчинність необхідна в екстремальних ситуаціях і при наданні допомоги дітям з малозабезпечених сімей, а також людям з важкою інвалідністю, котрі не можуть допомогти собі самостійно. Не варто забувати, – коли перестаратися, то доброчинність позбавляє людей ініціативи і відповідальності. Безоплатне роздавання благ породжує не благо самодопомоги і самоствердження, а породжує гріх утриманства.

Не секрет, що безоплатна роздача допоміг створює передумови для корупції. Чиновники, які відповідають за розподіл безоплатних благ і послуг, нерідко і цинічно направляють гуманітарну допомогу самим собі, своїм родичам і друзям. У результаті саме бідні стають більш уразливими для маніпуляцій. Та, навіть якщо уникнути цих небезпек, безмежний патерналізм, навіть із кращих спонукань, веде в тупик. Відомо, – коли у людей є можливість самостійно розпоряджатись своєю долею, вони можуть досягнути набагато більшого і набагато швидше. Задача державної влади

– створити сприятливі умови для самодіяльного гарантування соціального забезпечення.

Ми вважаємо соціальне підприємництво перспективним напрямком. В сучасній Україні в умовах крайньої обмеженості бюджетних коштів, воно потребує державної підтримки найперше нормативно–правового характеру в сфері бюджетного і податкового законодавства. З огляду на державно–приватне співробітництво при вирішенні соціальних проблем необхідно створити умови для ведення соціального бізнесу в Україні. Зокрема, потрібно сформулювати критерії щодо умов, на яких соціальному бізнесу можуть бути надані конкретні податкові пільги. Інвестиції в соціальний бізнес можна розглядати як пожертву на користь звільнених від податків благодійних організацій або фондів і також звільняти подібні внески від оподаткування.

Таким чином, в умовах крайньої обмеженості бюджетних коштів резерви позабюджетного фінансування соціальних гарантій знаходяться в таких джерелах:

– самодіяльні категорії населення мають надавати гарантії самі собі, лише тими, хто без власної вини не може гарантовано забезпечити своє існування (старі, немічні, хворі) повинна опікуватися держава;

– благодійництво і спонсорство філантропічного характеру з боку фізичних і юридичних осіб;

– соціальні допомоги і послуги на засадах волонтерства;

– соціальне підприємництво на засадах соціальної місії бізнесу, його некомерційної діяльності та добровільної ділової ініціативи; приклад соціального підприємництва за рубежем має стати орієнтиром для соціальних підприємців в Україні.

Список використаних джерел

1. Соціальні технології: світовий досвід та тенденції розвитку в Україні: Монографія / За ред.. В.В. Барабаша. – Херсон, Вид–во: ПП Вишемирський В.С., 2008. – 340 с.

2. «Світовий рейтинг благодійності – 2016» – [Електронний документ] – Режим доступу: https: //www.ukrinform.ua

3. Гринчук Н. Роль держави в процесі соціалізації економічних відносин //Н. Гринчук / Актуальні проблеми державного управління. – Зб. наук.праць ДРІДУ НАДУ / Редкол.: С.М. Серьогін (голов. ред.) та ін.. – 2014. – Вип. 3 (17). – С.67–69

4. Тропіна В.Б. Фіскальне регулювання соціального розвитку суспільства / В. Тропіна; НДФІ. – К., 2008. – 368 с.

5. Юнус М. Создавая мир без бедности: Социальний бизнес и будущее капитализма /Мухаммад Юнус, Алан Джоли. – М.: Альпина Паблишерз, 2010. – 307 с.

6. Закон України «Про благодійну діяльність та благодійні організації в Україні» // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2013, № 25, ст.252 – [Електронний документ] – Режим доступу: http: www.zakon.rada.gov.ua

7. Податковий кодекс України від 02.12.2010 №2755–VI [Електронний документ] – Режим доступу: http: www.zakon.rada.gov.ua

8. Закон України «Про громадські об'єднання» // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2013, № 1, ст.1 – [Електронний документ] – Режим доступу: http: www.zakon.rada.gov.ua